

Академија наука и умјетности Републике Српске

ПРОГРАМ РАДА
Академије наука и умјетности Републике Српске
за 2022. годину

Бања Лука, децембар 2021.

ПРОГРАМ РАДА АНУРС-а за 2022. годину

Програм рада Академије наука и умјетности Републике Српске за 2022. годину заснован је на општим циљевима и задацима Академије, који се огледају у подстицању развоја науке и умјетности, чувању, његовању и унапређивању културе, духа и стваралаштва народа РС, те конкретним програмима рада одјељења, одбора, комисија и институтâ.

I

ГОДИШЊИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЦИ АКАДЕМИЈЕ

1) Рад органа Академије

1. Одржати двије сједнице Скупштине Академије у мају и децембру;
2. Одржати четири сједнице Предсједништва Академије у марту, мају, октобру и децембру;
3. Одржавати сједнице Извршног одбора Предсједништва најмање једном мјесечно;
4. Одјељења Академије треба да одрже најмање по три сједнице током 2022;
5. Одбори АНУРС-а и одбори одјељења одржаће по двије сједнице у току године.

2) Материјално-финансијска питања

1. Из Буџета Републике Српске обезбиједити средства потребна за проширену дјелатност Академије (научноистраживачки рад, издавачку дјелатност, плате запослених, академске награде, материјалне трошкове и др.);
2. Обезбиједити средства за финансирање научноистраживачких пројеката започетих у претходним годинама, као и пројеката који ће бити одобрени у 2022. години;
3. Обезбиједити наставак финансирања пројекта израде *Енциклопедије Републике Српске*.

II

ОРГАНИЗОВАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ НАУЧНИХ СКУПОВА, ОКРУГЛИХ СТОЛОВА И ТРИБИНА

а) Научни скупови за које се средства обезбјеђују из буџета АНУРС-а, од надлежних министарстава и других организација

1. Научни скуп са међународним учешћем „Српски духовни идентитет“ (заједнички скуп АНУРС-а и САНУ); Одјељење књижевности и умјетности требало би да буде заступљено темама из књижевности, умјетности и језика;
2. Научни скуп „30 година Републике Српске“ (АНУРС);
3. Научни скуп „Средњовјековни српски споменици Босне и Хума (XIII–XVIII вијек)“, поводом научноистраживачког и издавачког пројекта заједничког са САНУ;
4. XV међународни научни скуп „Савремени материјали“, Бања Лука, септембар 2022;
5. Научни скуп са међународним учешћем „Значај геолошких, рударских и еколошких података у просторно-планској документацији“, (Одбор за геонауке), друга половина 2022;
6. Научни скуп „Улога и значај генетике и оплемењивања у пољопривреди и шумарству“, (Одбор за биотехничке науке), октобар 2022;
7. Међународни научни скуп „Нови трендови у превенцији, дијагностици, третману и рехабилитацији акутног коронарног синдрома“, (Одбор за кардиоваскуларну патологију), март/април 2022;

8. Научни скуп „Фертилитет и репродуктивно здравље становништва Републике Српске“, (Одбор за репродуктивно здравље и демографију Одјелења медицинских наука), друга половина 2022.

**б) Симпозијуми који ће се одржати
уколико се обезбиједи средства из других извора**

1. Симпозијум „Свјетски дан шума“, (Одбор за биотехничке науке), 21. март 2022;
2. Симпозијум „Новине у медицини – малигне болести код дјеце“, (Одбор за хроничне незаразне болести), прва половина 2022;
3. Симпозијум „Малигне болести – пошаст XXI вијека: плућа“, (Одбор за хроничне незаразне болести), јун 2022;
4. Симпозијум српског друштва за имунологију, молекуларну онкологију и регенеративну медицину, (суорганизација), Фоча, јун 2022;
5. Симпозијум Одбора за кардиоваскуларну патологију АНУРС-а и Одбора за кардиоваскуларну патологију САНУ, април/мај 2022;
6. Симпозијум „Међународни дани хирургије“, (суорганизација), Фоча, јун 2022;
7. Симпозијум „Алергијска обољења – савремени ставови“, септембар/октобар 2022.

I. Организација и одржавање округлих столова

1. Округли сто „Улога Уставног суда БиХ у примјени Општег оквирног споразума за мир у БиХ (Дејтонског мировног споразума)“;
2. Округли сто „Економске перспективе Западног Балкана“;
3. Округли сто „Квантитативна и квалитативна истраживања у друштвеним и хуманистичким наукама – стање и перспективе“;
4. Округли сто „Утицај радона на здравље становништва“, друга половина 2022;
5. Округли сто „Свјетски дан хране“, (Одбор за биотехничке науке), 16. октобар 2022;
6. Округли сто „Пандемија COVID 19 код нас и у свијету“, март 2022.

II. Организација и одржавање научних трибина и тематских расправа

1. Књижевна трибина „Књижевни историчар некад и данас“ – поводом стоте годишњице *Прилога* Павла Поповића (*Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, Филолошки факултет, 1921 – 2021, уредник академик Злата Бојовић, секретар Одељења књижевности и уметности САНУ); прилика да се оствари ближа сарадња двају одјелења преко њихових секретара (из нереализованог програма за 2021);
2. Обилежавање 50 година научног рада Васкрсије Јањића;
3. Организовање тематских расправа и предавања истакнутих научника из области природно-математичких и техничких наука;
4. Одјелење друштвених наука планира учествовати у организовању и одржавању циклуса предавања о научно и друштвено релевантним и актуелним проблемима;
5. Одјелење медицинских наука планира организовати тематске расправе и округле столове, у циљу побољшања ефикасности лијечења становништва Републике Српске.

III НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКТИ

а) Пројекти који су у току и који ће бити реализовани у 2022. години

1. Пројекат *Енциклопедија Републике Српске* (завршетак четвртог тома и припреме за пети);
2. Пројекат *Грађа о прошлости Босне* (наставак пројекта);
3. Пројекат *Црквенословенски споменици српски из Босне и Хума (XIII–XVIII вијек)* (петогодишњи заједнички пројекат са САНУ);
4. Пројекат *Студије и чланци Владимира Ђоровића о новијој књижевности*; академик Станиша Тутњевић пријавио је пројекат да ради самостално или са заинтересованим сарадником;
5. Пројекат *Геноцид над Србима у 20. вијеку и његови одјеци у књижевности и умјетности*. Ову тему је, као вишегодишњи пројекат, Одјељење књижевности и умјетности више пута кандидовало и сада предлаже да се коначно утемељи за наредну годину као пројекат Одбора за књижевност (односно Института);
6. Научноистраживачки пројекат *Мјерење концентрације радона у основним школама Републике Српске 2022*, у сарадњи са градовима и општинама РС;
7. Научноистраживачки пројекат *Атлас сунчевог зрачења у Републици Српској*, уз суфинансирање Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво“;
8. Научноистраживачки пројекат *Адаптивно управљање природним ресурсима Републике Српске*, уз суфинансирање Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво“;
9. Научноистраживачки пројекат *Strengthening regional cooperation in the field of renewable energy sources for sustainable development and climate change in order to achieve conditions of European green plan in the Western Balkan*, UNESCO PARTICIPATION PROGRAMME 2020–2021;
10. Израда студије *Репродуктивно здравље – приоритетни друштвени задатак*, предвиђена програмом сарадње САНУ и АНУРС-а;
11. *Инцидентација малигних обољења насталих као посљедица коришћења осиромашеног уранијума*, истраживање предвиђено програмом сарадње САНУ и АНУРС-а;
12. Научни пројекат *Репродуктивни потенцијал жена у Републици Српској*, израда пројекта била би предложена Фонду здравственог осигурања Републике Српске, Министарству здравља и социјалне заштите и Министарству за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво РС;

Планирано је да се у 2022. години напишу ови пројекти, пријаве на расписане конкурсе и након одобрених средстава започе њихова реализација.

IV ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ

а) Издања за која су средства обезбијеђена у буџету АНУРС-а

1. *Љетопис Академије наука и умјетности РС за 2021. годину*;
2. *Споменица академику Ђури Тошићу*;
3. *Споменица академику Радету Михаљчићу*;
4. *Споменица академику Пантелији Дакићу*;
5. *Споменица академику Васкрсији Јањићу*;

6. *Споменица академику Љубомиру Зуковићу* (треба преузети достављене радове и конципирати споменицу);
7. *Споменица проф. др Славици Јандрић, дописном члану АНУРС-а;*
8. *Етичка мисао њемачке класичне филозофије*, аутор академик Алекса Буха;
9. Часопис *Грађа о прошлости Босне*, бр. 14;
10. Часопис *Contemporary Materials*. – У 2022. години планирано је да се објаве два броја часописа. Поред радова, који се бирају са научних конференција које организује Одјељење, објављиваће се и радови које сами истраживачи буду понудили уредништву;
11. Зборник радова *Квантитативна и квалитативна истраживања у друштвеним и хуманистичким наукама – стање и перспективе;*
12. Зборник радова *посвећен академику Станиши Тутњевићу*, поводом 80 година живота (Филолошки факултет Бања Лука, АНУРС, Институт за књижевност, Београд);
13. Зборник радова *о Стефану Митрову Љубиши*, поводом 200 година од рођења;
14. Зборник радова *о Тихомиру Остојићу*, поводом стогодишњице смрти. Издање у сарадњи с Центром за српске студије (обавеза из плана за 2021, излази у новембру);
15. Зборник радова са научног скупа *Савремени материјали;*
16. Зборник радова са округлог стола *Стратегија управљања минералним ресурсима и њихово коришћење;*
17. Зборник радова са симпозијума *Свјетски дан шума;*
18. Монографија *Утицај психотрауме на настанак кардиоваскуларних болести*, група аутора;
19. Монографија *Осиромашени уранијум и тумори*, аутор академик Марко Вуковић;
20. Сва одјељења радиће на изради зборника радова са одржаних научних скупова и округлих столова у 2022. години.

б) Издања која ће се штампати уколико се обезбиједи средства од Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво и других извора

- 1) Академик Витомир Поповић, *Арбитража за област Брчко – спор или фарса стољећа*, друго издање;
- 2) Израда концепције и припреме за покретање научног часописа из друштвених и хуманистичких наука;
- 3) Библиографија радова академика;
- 4) Ново Пржуљ, Весна Тунгуз, *Биомаса у одрживом коришћењу обрадивог земљишта*, монографија;
- 5) Завршетак осталих монографија из едиције ОДРЖИВИ РАЗВОЈ И УПРАВЉАЊЕ ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА У РЕПУБЛИЦИ СРПскоЈ (Одбор за биотехничке науке):
 - Монографија 4 – *Прехрамбени и економски значај сточарства*,
 - Монографија 5 – *Одрживи развој и управљање шумским екосистемима*,
 - Монографија 6 – *Управљање ресурсима у производњи и преради биомасе*,
 - Монографија 7 – *Природни ресурси у функцији развоја друштва XXI вијека*,
 - Монографија 8 – *Управљање природним ресурсима у ери климатских промјена*,
 - Монографија 9 – *Одрживо управљање земљишним и водним ресурсима Републике Српске*,
 - Монографија 10 – *Агроекономски аспекти одрживог коришћења природних ресурса Републике Српске*.

Представљања и промоције научних књига

- 1) Четврти том *Енциклопедије Републике Српске*;
- 2) Поред наведених, Одјељења ће организовати промоције и других издања АНУРС-а и других научних и умјетничких институција, за које се процијени да имају посебне научне и умјетничке вриједности.

Галерија АНУРС-а

Изложбе

- 1) Изложба „Јован Дучић: Трагање за новим“;
 - Изложба је договорена са директором Музеја Херцеговина Иваном Грујић;
 - Изложба би трајала два мјесеца (датум отварања биће дефинисан ако се одобри реализација);
- 2) Ретроспективна изложба Момчила Моме Капора.

Концерти

Предвиђена су три концерта класичне музике, у сарадњи са Академијом умјетности, Бања Лука.

V

РАД ИНСТИТУТА

1. Институт за друштвена истраживања

Чланови Академије ангажоваће се у оквиру Института, чији рад ће бити усмјерен на:

– припрему апликација за пројекте, првенствено оне које финансира Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво РС.

У току 2022. године планирано је да се изврше припреме за конституисање научноистраживачког вијећа, утврди концепција рада, пронађу институти партнери за истраживања и приступи изради првих научноистраживачких пројеката.

2. Институт за историју

Чланови Академије ангажоваће се у оквиру Института, чији рад ће бити усмјерен на:

– припрему апликација за пројекте, првенствено оне које финансира Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво РС;

– израду студија и пројеката, уз примјену истраживања у оквиру Института.

3. Институт за српски језик и књижевност

Чланови Академије ангажоваће се у оквиру Института, чији рад ће бити усмјерен на:

– припрему апликација за пројекте, првенствено оне које финансира Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво РС;

– израду студија и пројеката, уз примјену истраживања у оквиру Института.

4. Институт за природно-математичке и техничке науке

Чланови Одјелјења природно-математичких наука ангажоваће се у оквиру Института за природно-математичке и техничке науке, чији рад ће бити усмјерен на:

- припрему апликација за пројекте, првенствено оне које финансира Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво РС, међународне и пројекте са јавним и приватним индустријским сектором;
- праћење развоја иновативних технологија кроз висококвалитетна истраживања и успјешно преношење у индустријски сектор.

VI

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

1. Остваривање даље сарадње са:
 - Српском академијом наука и уметности и њеним институтима;
 - Црногорском академијом наука и умјетности и њеним институтима, на основу потписаног споразума;
 - Руском академијом наука и умјетности, на основу потписаног споразума и протокола;
 - Македонском академијом наука и умјетности, на основу потписаног споразума о сарадњи;
 - Бугарском академијом наука;
 - Краљевском академијом за економију и финансије Шпаније;
 - Европском академијом наука и умјетности;
 - Конференцијом академија подунавских земаља, која функционише у оквиру Европске академије наука;
 - Хрватском академијом за знаност и умјетност БиХ;
2. Наставак разговора о сарадњи и међусобним односима са Академијом наука и умјетности БиХ;
3. Наставак активности у вези са пријемом АНУРС-а у Савез европских академија (ALLEA);
4. Интензивирање сарадње са Институтом за славистику Руске академије наука, у виду организације заједничког научног скупа;
5. Повећање активности за успостављање сарадње и потписивање споразума о сарадњи са:
 - Чешком академијом наука;
 - Словачком академијом наука;
 - Румунском академијом наука;
 - Мађарском академијом наука;
 - научноистраживачким и институцијама културе и умјетности из земље;
6. Активнији рад на стварању претпоставки и услова за учешће у европским фондовима за науку, истраживање и развој и другим доступним међународним фондовима;
7. Подршка и учешће у иницијативи за организацију заједничких активности трију академија у БиХ – Академије наука и умјетности Републике Српске, Хрватске академије за знаност и умјетност БиХ и Академије наука и умјетности БиХ;
8. Учесће на научним скуповима подунавских академија;
9. Учесће чланова АНУРС-а на научним скуповима других академија;
10. Сарадња са институтима Француске академије наука;
11. Учесће у активностима Међународног научног савјета (ISC);
12. Учесће у активностима Унеска у области науке и културе;

13. Учешће чланова Академије на међународним скуповима и манифестацијама;
14. Рад Одбора за међународну сарадњу.

VII ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

У 2022. години планиран је наставак активности у вези са радом:

– *Лабораторије за електронску микроскопију.* – У овој лабораторији, која је формирана у сарадњи са Универзитетом у Љубљани, изводиће се научна истраживања у области карактеризације материјала за примјену у нанотехнологијама (у РС);

– *Лабораторије за соларну енергетику.* – Настала је као резултат вишегодишњег рада на научноистраживачким пројектима из области алтернативних – обновљивих извора енергије, посебно соларне енергије. Директно је повезана са соларном електраном фотонапонске снаге 2 kWp, постављеном на крову Академијине зграде. Тако је омогућено континуирано праћење утицаја интензитета сунчевог зрачења, температуре ваздуха, брзине вјетра и влажности ваздуха на енергетску ефикасност фотонапонске соларне електране на подручју Бање Луке. Резултати истраживања користиће се за техноекономске анализе исплативости изградње соларних електрана у реалним условима, као и за подизање нивоа свијести о коришћењу обновљивих и „чистих“ извора енергије.

Број: 01-_____/21

ПРЕДСЈЕДНИК АНУРС-а
Академик Рајко Кузмановић